

Marking Scheme
Strictly Confidential
(For Internal and Restricted Use only)
Secondary School Examination, 2026
Subject Name Punjabi (Q.P. CODE / Set No 6/4)

General Instructions : -	
1.	You are aware that evaluation is the most important process in the actual and correct assessment of the candidates. A small mistake in evaluation may lead to serious problems which may lead to serious teaching profession. To avoid mistakes, it is requested that before starting evaluation you must read and understand the spot evaluation guidelines carefully.
2.	"Evaluation policy is a confidential policy as it is related to the confidentiality of the examinations conducted, Evaluation done and several other aspects. Its' leakage to public in any manner could lead to derailment of the examination system and affect the life and future of millions of candidates. Sharing this policy/ document to anyone, publishing in any magazine and printing in News Paper/ Website etc may invite action under various rules of the Board and IPC."
3.	Evaluation is to be done as per instructions provided in the Marking Scheme. It should not be done according to one's own interpretation or any other consideration. Marking Scheme should be strictly adhered to and religiously followed. However, while evaluating, answers which are based on latest information or knowledge and/or are innovative, they may be assessed for their correctness otherwise and due marks be awarded to them. In class-X, while evaluating two competency-based questions, please try to understand given answer and even if reply is not from marking scheme but correct competency is enumerated by the candidate, due marks should be awarded.
4.	The Marking scheme carries only suggested value points for the answers These are in the nature of Guidelines only and do not constitute the complete answer The students can have their own expression and if the expression is correct, the due marks should be awarded accordingly.
5.	The Head-Examiner must go through the first five answer books evaluated by each evaluator on the first day, to ensure that evaluation has been carried out as per the instructions given in the Marking Scheme. If there is any variation, the same should be zero after deliberation and discussion. The remaining answer books meant for evaluation shall be given only after ensuring that there is no significant variation in the marking of individual evaluators.
6.	Evaluators will mark (✓) wherever answer is correct. For wrong answer CROSS "X" be marked. Evaluators will not put right (✓) while evaluating which gives an impression that answer is correct and no marks are awarded. This is most common mistake which evaluators are committing.
7.	If a question has parts, please award marks on the right-hand side for each part Marks awarded for different parts of the question should then be totaled up and written in the left-hand margin and encircled. This may be followed strictly.
8.	If a question does not have any parts, marks must be awarded in the left-hand margin and encircled. This may also be followed strictly.
9.	If a student has attempted an extra question, answer of the question deserving more marks should be retained and the other answer scored out with a note "Extra Question"

10.	No marks to be deducted for the cumulative effect of an error. It should be penalized only once.
11.	A full scale of marks _____ (example 0 to 80/70/60/50/40/30 marks as given in Question Paper) has to be used Please do not hesitate to award full marks if the answer deserves it.
12.	Every examiner has to necessarily do evaluation work for full working hours i.e., 8 hours every day and evaluate 20 answer books per day in main subjects and 25 answer books per day in other subjects (Details are given in Spot Guidelines). This is in view of the reduced syllabus and number of questions in question paper.
13.	<p>Ensure that you do not make the following common types of errors committed by the Examiner in the past:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leaving answer or part thereof unassessed in an answer book. • Giving more marks for an answer than assigned to it. • Wrong totaling of marks awarded on an answer. • Wrong transfer of marks from the inside pages of the answer book to the title page. • Wrong question wise totaling on the title page. • Wrong totaling of marks of the two columns on the title page. • Wrong grand total. • Marks in words and figures not tallying/not same. • Wrong transfer of marks from the answer book to online award list. • Answers marked as correct, but marks not awarded. (Ensure that the right tick mark is correctly and clearly indicated. It should merely be a line. Same is with the X for incorrect answer.) • Half or a part of answer marked correct and the rest as wrong, but no marks awarded
14.	While evaluating the answer books if the answer is found to be totally incorrect, it should be marked as cross (X) and awarded zero (0)Marks.
15.	Any un assessed portion, non-carrying over of marks to the title page, or totaling error detected by the candidate shall damage the prestige of all the personnel engaged in the evaluation work as also of the Board. Hence, in order to uphold the prestige of all concerned, it is again reiterated that the instructions be followed meticulously and judiciously.
16.	The Examiners should acquaint themselves with the guidelines given in the " Guidelines for spot Evaluation " before starting the actual evaluation.
17.	Every Examiner shall also ensure that all the answers are evaluated, marks carried over to the title page, correctly totaled and written in figures and words.
18.	The candidates are entitled to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.

Marking Scheme (ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ/ ਅੰਕ-ਯੋਜਨਾ)

Strictly Confidential (ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਪਤ)

For Internal and Restricted only (ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ)

Secondary School Examination, 2026 (ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ, 2026)

Subject: Punjabi 004 (Q. P. CODE 6) ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬੀ 004 (ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਕੋਡ 6)

ਜਮਾਤ - ਦਸਵੀਂ (ਸੈੱਟ-4)

ਪੂਰਨ ਅੰਕ: 80

ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ:	
1.	ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ/ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਸਹੀ ਤੇ ਦਰੁਸਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਰੁੱਟੀ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ, ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗ਼ਲਤੀਆਂ/ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਤੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।
2.	"ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੀਤੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਪਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪਰੀਖਿਆ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੀਕ ਕਰਨਾ, ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ/ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਛਾਪਣ ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।"
3.	ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇ ਉੱਤਰ ਤਾਜ਼ਾ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਤਾ-ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਜੇ ਉੱਤਰ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ/ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
4.	ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਮੁੱਲਵਾਨ ਨੁਕਤੇ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦਾ ਆਪਣਾ ਢੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ 3 (3)	

5.	ਮੁੱਖ-ਨਿਰੀਖਿਅਕ, ਹਰ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੁਲਾਂਕਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਪੰਜ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾਵਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
6.	ਜਿਹੜਾ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹੈ, ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਉੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤਰ 'ਤੇ ਗਲਤ (Cross) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ (X) ਲਗਾ ਕੇ '0' ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉੱਥੇ ਜ਼ੀਰੋ/Zero ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰੀਖਿਅਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ /ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪਰੀਖਿਅਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਹੈ।
7.	ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ ਹਨ ਤਾਂ ਹਰ ਉਪ-ਭਾਗ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਅੰਕ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ: $\frac{1}{2}$, 1, ਜਾਂ 2 ਤੇ ਉਪ-ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਗੋਲੇ '0' ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਅੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ: (4)। ਇਸ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
8.	ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਗੋਲੇ '0' ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਸ਼ੀਏ ਅੰਦਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ: (4)। ਇਸ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
9.	ਚੋਣ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ, ਠੀਕ ਤੇ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫ਼ਾਲਤੂ ਉੱਤਰਾਂ ਉੱਤੇ "ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ" Extra Question" ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
10.	ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅੰਕ ਨਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ। ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ
11.	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ-ਪੂਰੇ ਅੰਕ (80) ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਾ-ਸਮਗਰੀ ਤੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ-ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
12.	ਹਰ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਭਾਵ 8 ਘੰਟੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ 20 ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ 25 ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। (ਵੇਰਵਾ: ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ)। ਇਹ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।
<p>ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ 4</p> <p>(4)</p>	

13.	<p>ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ: ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ/ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰ ਜਾਂ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਛੱਡਣਾ। ❖ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇਣਾ। ❖ ਉੱਤਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨਾ। ❖ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ। ❖ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨਾ। ❖ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦੋ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨਾ। ❖ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨਾ। ❖ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਿਲਣਾ/ਇੱਕੋ ਨਾ ਹੋਣਾ। ❖ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਅੰਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗ਼ਲਤ ਕਰਨਾ। ❖ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਸਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਤੇ ਦਰੁਸਤ (✓) ਹੋਵੇ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗ਼ਲਤ (X) ਉੱਤਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੋਵੇ) ❖ ਉੱਤਰ ਦਾ ਅੱਧਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਗ਼ਲਤ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
14.	ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤਰ 'ਤੇ ਗ਼ਲਤ (Cross) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ (X) ਲਗਾ ਕੇ '0' ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉੱਥੇ ਜ਼ੀਰੋ/Zero ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
15.	ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜਿਆ/ਲੱਭਿਆ/ਵੇਖਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣ-ਮੁਲਾਂਕਿਤ ਭਾਗ, ਮੁੱਖ-ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਜੋੜ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਦੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
16.	ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੀਖਿਅਕ 'ਸਪਾਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ' ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ।
17.	ਹਰ ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ-ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਅੰਕ ਦਰਜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜੋੜ ਸਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
18.	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫ਼ੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਿਕਾ/ਉੱਤਰ-ਕਾਪੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਨਿਰੀਖਿਅਕ/ਸਹਾਇਕ-ਨਿਰੀਖਿਅਕ/ ਮੁੱਖ-ਨਿਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉੱਤਰ ਲਈ ਦਰਜ ਮੁੱਲਵਾਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਵੇ।

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ 5

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
ਭਾਗ - I ਪੜ੍ਹਨ ਕੌਸ਼ਲ (Part – I : Reading Skill) 6+4 = 10					
1.	ਵਾਰਤਕ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ			6	
	(i)	(B) 1814	1		
	(ii)	(C) ਲੁਧਿਆਣਾ	1		
	(iii)	(A) ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਨੇ	1		
	(iv)	(C) ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ	1		
	(v)	(A) ਪੇਂਡੂ ਸਾਜ਼	1		
	(vi)	(B) ਪੰਜਾਲੀ ਅਤੇ ਹਲ਼	1		
2.	ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ			4	
	(i)	ਉਜਾੜਾਂ / ਕੁਰਾਹੇ/ ਬੇਲੇ/ ਬਾਗਾਂ	1		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੋ ਸਹੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਮਾਲੀ ਨੇ	1		
	(iii)	ਕਾਲੇ ਫਨ੍ਹੀਅਰ ਨਾਗਾਂ ਨੇ	1		
	(iv)	ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ	1		
ਭਾਗ - II: ਵਿਆਕਰਨ (Part – II : Grammar) 2+2+2+2+4= 12					
3.	ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ) 2×1 = 2				
	(i)	(A) ਹਾਕੀ-ਹੁਕੀ	1		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਦੋ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	(B) ਸੱਤ	1		
	(iii)	(A) ਲੋਕ- ਵਿਖਾਵਾ	1		
4.	ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ : (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ) : 2×1=2				
	(i)	(C) ਢਾਹ	1		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਦੋ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	(B) ਖ਼ਾਨਦਾਨ	1		
	(iii)	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	1		
5.	ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ : (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਹੱਲ ਕਰੋ) 2×1=2				
	(i)	(C) ਜ਼ਰੂਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਖੂਬ	1		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਦੋ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	(D) ਕਾਲ-ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	1		
	(iii)	(B) ਭੁੱਖ ਨਾਲ	1		

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-6

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
6.	ਅਗੇਤਰ- ਪਿਛੇਤਰ (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ) :				1+1 = 2
	(i)	ਅਗੇਤਰ - (ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਗੇਤਰ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਦੋ-ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ)		1	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਹੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਗ਼ੈਰ:- ਗ਼ੈਰਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ, ਗ਼ੈਰਮੁਨਾਸਬ, ਗ਼ੈਰਮੌਜੂਦਗੀ, ਗ਼ੈਰਮੁਕੰਮਲ, ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ, ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ, ਗ਼ੈਰ-ਮਜ਼ੂਬ, ਗ਼ੈਰ-ਕੌਮ, ਗ਼ੈਰ-ਵਾਜਬ, ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ, ਗ਼ੈਰ-ਯਕੀਨੀ, ਗ਼ੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ	$\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ = 1		
		ਲੋਕ : - ਲੋਕ-ਗੀਤ, ਲੋਕ-ਕਥਾ, ਲੋਕਸਭਾ, ਲੋਕ-ਕਾਵਿ, ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਗਾਥਾ, ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ, ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਲੋਕਤੰਤਰ, ਲੋਕਰਾਜ, ਲੋਕ-ਸਾਜ਼, ਲੋਕਨਾਚ, ਲੋਕਲਾਜ, ਲੋਕ-ਦਿਖਾਵਾ, ਲੋਕ-ਧੰਦੇ, ਲੋਕ-ਹਿੱਤ	$\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ = 1		
	(ii)	ਪਿਛੇਤਰ : - (ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਿਛੇਤਰ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਦੋ-ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ)		1	
		ਹਾਰ : - ਭੁੱਲਣਹਾਰ, ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ, ਹੋਣਹਾਰ ਪਾਲਣਹਾਰ, ਸਿਰਜਣਹਾਰ, ਰੱਖਣਹਾਰ, ਜਾਣਨਹਾਰ, ਸਾਲੇਹਾਰ, ਚੱਲਣਹਾਰ	$\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ = 1		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਹੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਨੀ : - ਮੋਰਨੀ, ਬਾਜੀਗਰਨੀ, ਜਾਦੂਗਰਨੀ, ਫਕੀਰਨੀ, ਜੱਥੇਦਾਰਨੀ, ਸਰਦਾਰਨੀ, ਠਾਣੇਦਾਰਨੀ / ਥਾਣੇਦਾਰਨੀ, ਚੋਰਨੀ, ਕਰਨੀ, ਭਰਨੀ, ਭੂਤਨੀ	$\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ = 1		
ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਕਿ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ:4×1=4					
7.	(4)				
	(i)	ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ: - ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ, ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ, ਯੋਗ ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ, ਅਜਮਾਇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣਾ	1		(i) ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦਾ ਤੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਹੀ ਵਾਕ ਲਿਖਦਾ/ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। (ii) ਅਰਥ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਹੀ ਵਾਕ ਲਿਖਦਾ/ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣਾ: - ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਔਖੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੁਣਾ	1		
	(iii)	ਗਦਗਦ ਹੋਣਾ :- ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ	1		
	(iv)	ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ : - ਘਬਰਾਹਟ ਹੋਣੀ, ਸਿਰ ਘੁੰਮਣਾ, ਸਿਰ ਚਕਰਾਉਣਾ	1		(iii) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਬਣਦੇ ਇਹ ਅਰਥ ਸਿਰਫ ਨਿਰੀਖਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
	(v)	ਛਾਪਾ ਮਾਰਨਾ :- ਅਚਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ, ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣਾ, ਅਚਾਨਕ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ	1		
	(vi)	ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਮਲੂਮ ਲਾਉਣਾ : - ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨੀ, ਦੁਖੀ ਜਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ ਦੇਣਾ, ਧਰਵਾਸਾ ਦੇਣਾ	1		

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-7

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
ਭਾਗ - III ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ-ਕੌਸ਼ਲ (Part – III : Writing Skill) 8+6+4 = 18					
8.		ਲੇਖ:-ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖ ਲਿਖਣਾ		8	
	(i)	ਮਨਿ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ :- (ਅਰਥ-ਮਨ..... ਤੋਂ ਭਾਵ...ਮਨ ਬਹੁਤ ਚੰਚਲ ਹੈ... ਮਨ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ... ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਜੱਗ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼... ਮਨ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਾਭ... ਸਿੱਟਾ.....)	8		(i) ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ/ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। (ii) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। (iii) ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ - ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
	(ii)	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ :- (ਭੂਮਿਕਾ....-ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼... ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼... ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ... ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣਾ... ਸਵੱਛਤਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਫਰਜ਼... ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਫਰਜ਼... - ਸਾਰੰਸ਼.....)	8		ਅੰਕ-ਵੰਡ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਸਾਰੰਸ਼ / ਸਿੱਟਾ : 1 ਅੰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ : 2 ਅੰਕ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਗਿਆਨ: 3 ਅੰਕ ਸ਼ਬਦ-ਚੋਣ ਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ: 2 ਅੰਕ
	(iii)	ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ :- (ਜਾਣ-ਪਛਾਣ...ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ... ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼... ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ... ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਮਹੱਤਵ... ਸਿੱਟਾ.....)	8		
9.		ਪੱਤਰ		6	
	(i)	ਤੁਹਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮੋਬਾਇਲ/ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੇ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।			ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਸੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਪਰੀਖਿਆ ਭਵਨ, ਸ਼ਹਿਰ। ਮਿਤੀ.....	1		
		ਪਿਆਰੇ....., ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਗਲਵੱਕਤੀ/ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ/ ਨਮਸਤੇ/ ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ	1		
		ਵਿਸ਼ਾ-ਸਮੱਗਰੀ/ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ	3		
	 ਤੇਰਾ ਮਿੱਤਰ....., ਕ. ਖ. ਗ।	1		
ਜਾਂ (OR)					
	(ii)	ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅੱਵਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।			ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਵੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ / ਸਾਹਿਬਾ, ਸਕੂਲ,ਸ਼ਹਿਰ।	1		
		ਵਿਸ਼ਾ.....। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ / ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ, ਵਿਸ਼ਾ-ਸਮੱਗਰੀ/ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ.....	1		
	 ਆਪ ਜੀ ਦਾ/ ਦੀ ਆਗਿਆਕਾਰ/ ਆਗਿਆਕਾਰੀ, ਮਿਤੀ.....	3		
	 ਕ. ਖ. ਗ।	1		

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-8

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
10.		ਤਸਵੀਰ ਵੇਖ ਕੇ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ		4	
		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ-ਸੂਝ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।			ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ-ਸੂਝ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਨੋਟ: ਨੇਤਰਹੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:			
		ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਸਵਿੱਚ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਪੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।			
ਭਾਗ - IV: ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (Part - IV : Text Books based question) 5+5+4+14+8+4= 40					
ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ : (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) 5×1 = 5					
11.				5	
	(i)	(A) ਖੂਹ 'ਤੇ	1		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪੰਜ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	(C) ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ	1		
	(iii)	(B) ਜ਼ੋਰਾਵਰੀ	1		
	(iv)	(D) ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ	1		
	(v)	(B) ਠੱਠੀ ਖਾਰਾ	1		
	(vi)	(C) ਮਹਿੰਦਰ	1		
ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ: (ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) : 5×1=5					
12.				5	
	(i)	(C) ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ	1		ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਪੰਜ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	(A) ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ	1		
	(iii)	(B) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ	1		
	(iv)	(C) ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ	1		
	(v)	(A) ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਕਾਂਗੜ ਨਗਰ	1		
	(vi)	(C) ਅਸਦ ਖ਼ਾਨ ਨੇ	1		

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ-2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-9

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ	
ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ : (ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ -ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ) 4×1=4						
13.				4	(i) ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹੀ ਚਾਰ ਉੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।	
	(i)	ਬੁੱਢਾ ਬਾਬਾ/ ਲੇਖਕ ਦਾ ਇੱਕ ਬਾਬਾ / ਲੇਖਕ ਦਾ ਦਾਦਾ	1		(ii) ਜੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ - ਜੋੜ ਦੀ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।	
	(ii)	ਬਚਪਨ ਦਾ	1			
	(iii)	ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ	1			
	(iv)	ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ	1			
	(v)	ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ	1			
ਕਹਾਣੀ, ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ : (ਕਿਸੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ) 7×2=14						
14.				14		
	(i)	'ਅੰਗ-ਸੰਗ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਕਰਕੇ ਖਿੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਦੇ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਅੱਜ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ।			(i) ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ/ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।	
	(ii)	'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਟਾਲਣਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੇਵੱਸ ਤੇ ਹਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਮਜਬੂਰ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਜਾਂ 'ਕੁਲਫੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਾਕੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਟਾਲਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਲੇਖਕ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਏ ਤਿੰਨ ਰੁਪਇਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਕਾਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।				(ii) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਦਲਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(iii)	ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਾਝੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਾਪੂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਉਹ ਬਲਦ ਜਾਪਿਆ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਹੌਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਭਾਰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਸੀ।				(iii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ - 2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-10						

(10)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ- ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	
	(iv)	ਸੁਖਦੇਵ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਮਨਜੀਤ ਵੱਲੋਂ ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਅੱਜ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਥੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।			(i) ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ/ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(v)	ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸਰਹੰਦ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।			(ii) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਦਲਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(vi)	ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਤੁਰਨਾ ਅਸਿਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਨਾ ਤੁਰ ਕੇ ਸੰਜਮ, ਸਬਰ ਤੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।			(iii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(vii)	'ਘਰ ਦਾ ਪਿਆਰ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਾਰਲਾਈਲ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਖਿਝੂ ਅਤੇ ਸੜੀਅਲ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂ ਲਿਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਕਦੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦੇਖਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖਿਝ ਕੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।			

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
	(viii)	ਬੋਲੀ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਹੈ। ਬੋਲੀ ਸਾਡੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਡੇ ਤੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਵਾ ਸਕਦੇ।			<p>(i) ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਰ ਸੰਖੇਪ/ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।</p> <p>(ii) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਦਲਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।</p> <p>(iii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।</p>

ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚੋਂ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ: $2 \times 4 = 8$

15.	(i) (ੳ)	'ਜੰਗ ਦਾ ਹਾਲ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੇਰੂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜਾਂ ਬੜੀ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜਾਂ ਜਿੱਤਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰ ਗਈਆਂ ਸਨ।	4		(i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤਾ / ਸੰਖੇਪਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰ / ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
-----	------------	--	---	--	---

ਜਾਂ (OR)

	(ਅ)	ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲੂ, ਕਿਰਪਾਲੂ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਜੀਵ ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਕੇ ਭੁੱਲਾਂ/ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵ ਭੁੱਲਣਹਾਰ ਹੈ/ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ/ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵ ਦੀ ਲੋਕ-ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ/ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ/ ਪਾਪਾਂ / ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ।	4		(ii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
--	-----	--	---	--	---

ਮੁਲਾਂਕਣ-ਯੋਜਨਾ/ ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਰੀਖਿਆ - 2026 ਜਮਾਤ: ਦਸਵੀਂ (ਪੰਜਾਬੀ 004) ਪੰਨਾ-12

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ- ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
	(ii) (ੳ)	ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨਾ ਸਰੀਰ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਗੱਡੀਆਂ, ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਥਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	4	4	(i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤਾ / ਸੰਖੇਪਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵਾਂ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰ / ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। (ii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
ਜਾਂ (OR)					
	(ਅ)	'ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ' ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਔਸਕਰ ਵਾਇਲਡ ਦੇ ਅਰਦਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਖੜੋ-ਕਿਤਾਬਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਗ਼ੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।	4		

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਉਪ-ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ ਉਪ-ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚੋਂ: (ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ) 4×1=4					
16	(i)	ਅਸਦ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਜਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੋਲਕੁੰਡਾ ਤੇ ਬੀਜਾਪੁਰ ਜਿੱਤ ਕੇ ਮਰਾਠਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਜ਼ੀਰ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸਦ ਖ਼ਾਨ ਇਹ ਵੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ।	4		(i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤਾ / ਸੰਖੇਪਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵਾਂ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਥਾਰ / ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਬਣਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਸਹਿੰਦੀ ਹੋਈ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਸੱਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਕੱਢਦੀ, ਤਾਹਨੇ-ਮਿਹਣੇ ਮਾਰਦੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜਵਾਈ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹ ਵਿੱਚ ਫਸੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸੱਸ ਵਜੋਂ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ।	4		(ii) ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।